

Oversvømmelse og erosion fra havet i Faxe kommune

Hylletoft skole Fakse Ladeplads
13. December 2023
Per Sørensen

Proces for risikohåndtering

1. Identificer udfordringen
2. Forstå systemet
3. Definer målsætninger
4. Identificer metoder
5. Implementer
6. Monitor
7. Evaluer
8. Gentag 1-7

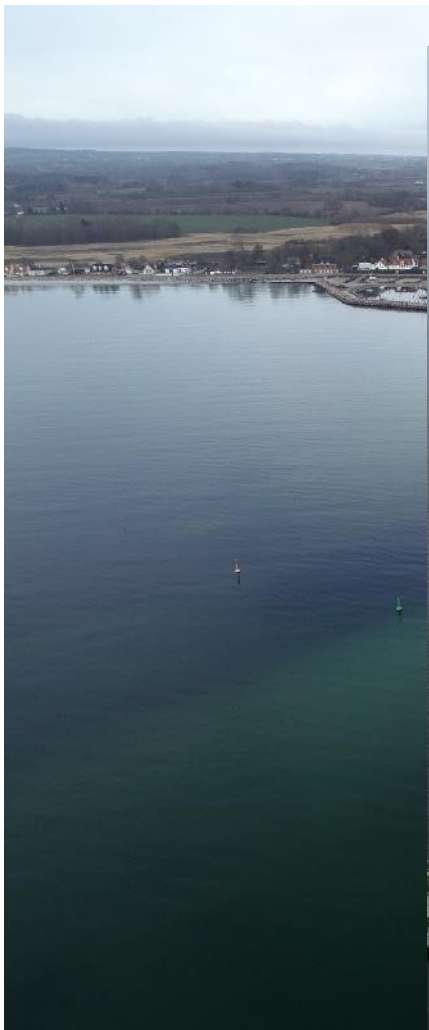

Hvad er det for nogle kyster i har

Hvad er det for nogle kyster i har

Hvad er det for nogle kyster i har

Vandstande

Vandstanden varierer med bl.a.

- Tidevand
- Pålandsbølger
- Månefaser
- Vandets temperatur

Måler:

Startdato:

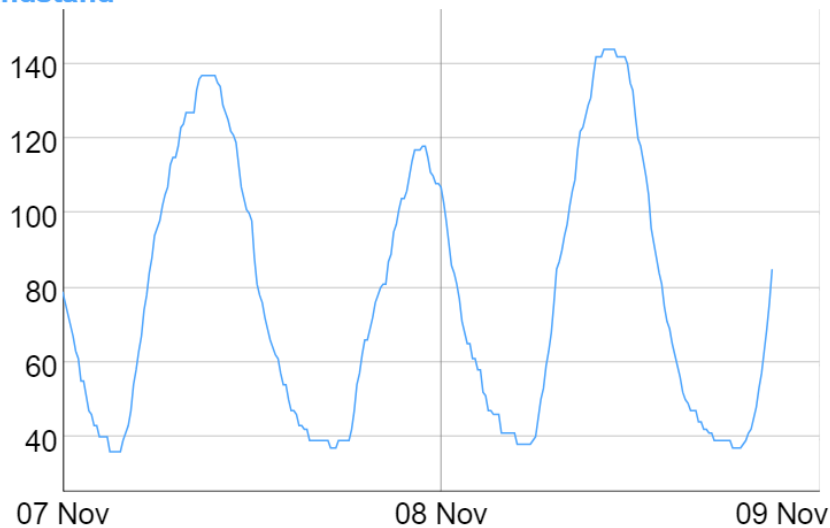
Slutdato:

Ballum

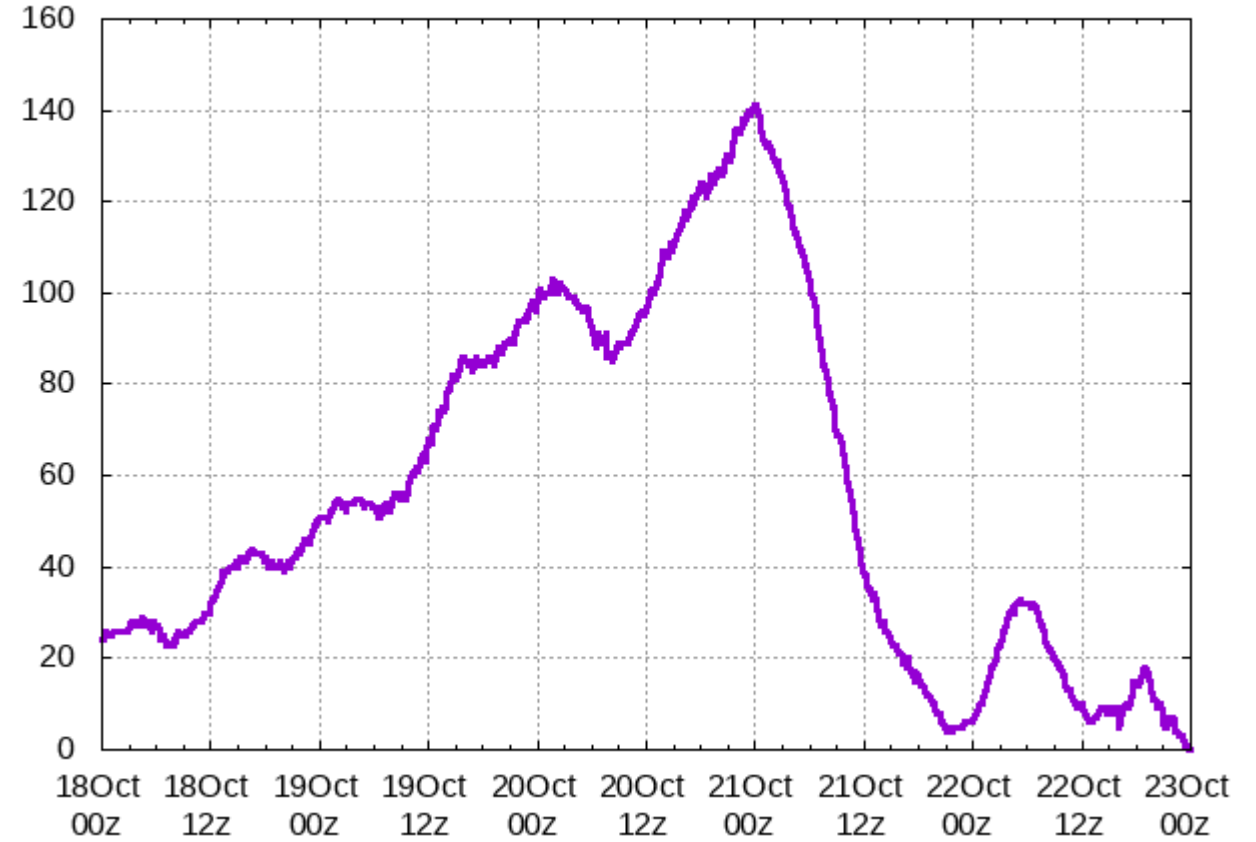
Opdater graf

Hent grafdata som CSV fil

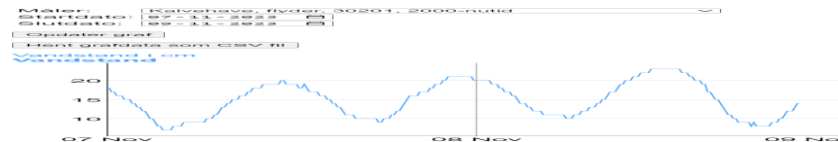
Vandstand i cm
Vandstand

Svendborg

Kalvehave

Højvandstandsstatistik, Køge

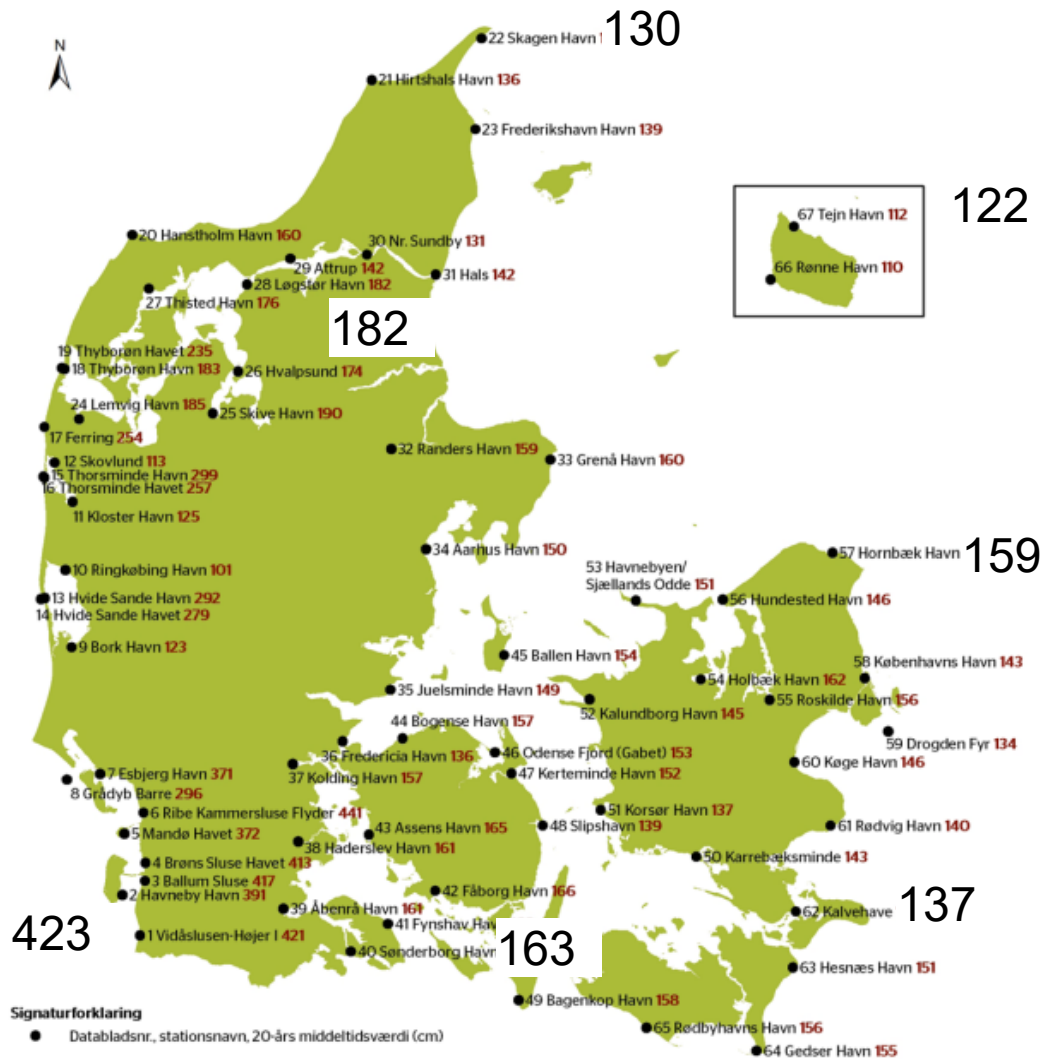
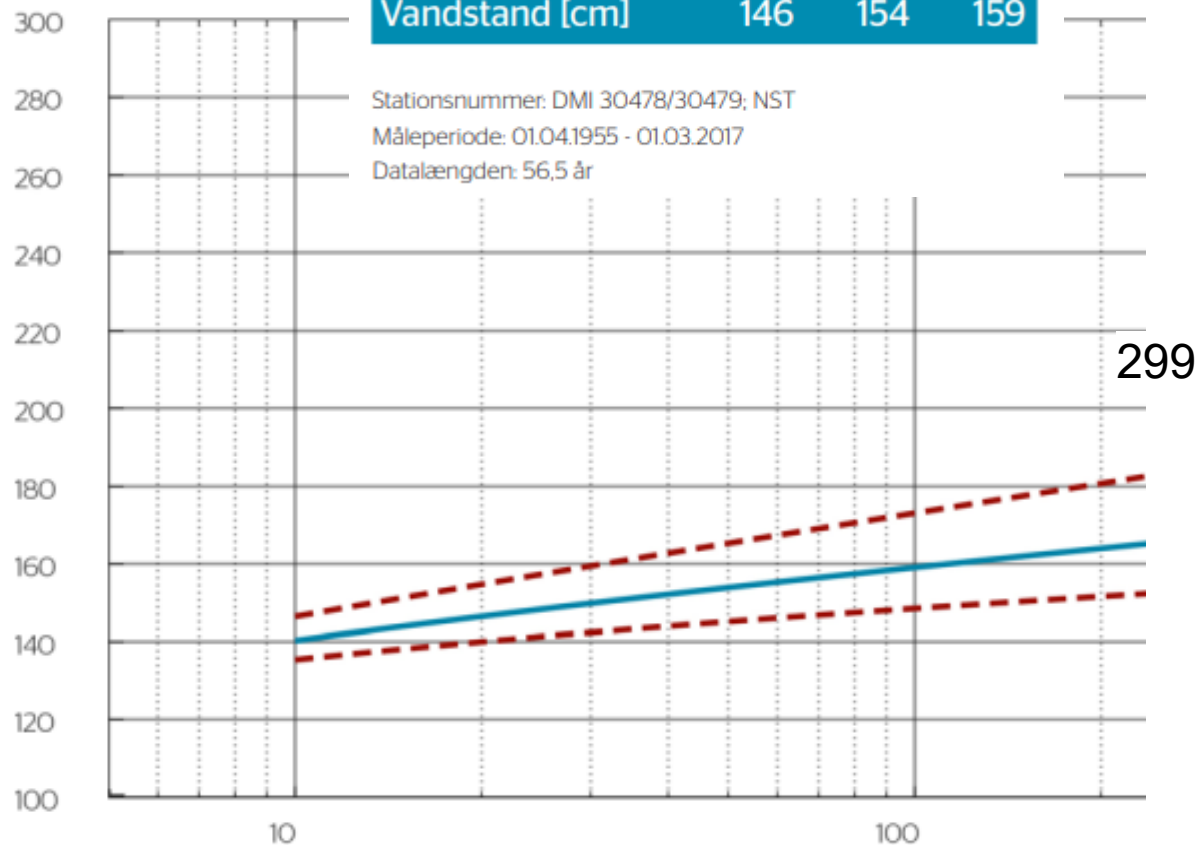
20-års middeltidshændelse

Middeltidshændelser

Vandstand [cm]

Hændelse [år]	20	50	100
Vandstand [cm]	146	154	159

Stationsnummer: DMI 30478/30479; NST
 Måleperiode: 01.04.1955 - 01.03.2017
 Datalængden: 56,5 år

<https://kyst.dk/publikationer/oversvoemmelse/hoejvandsstatistikker>

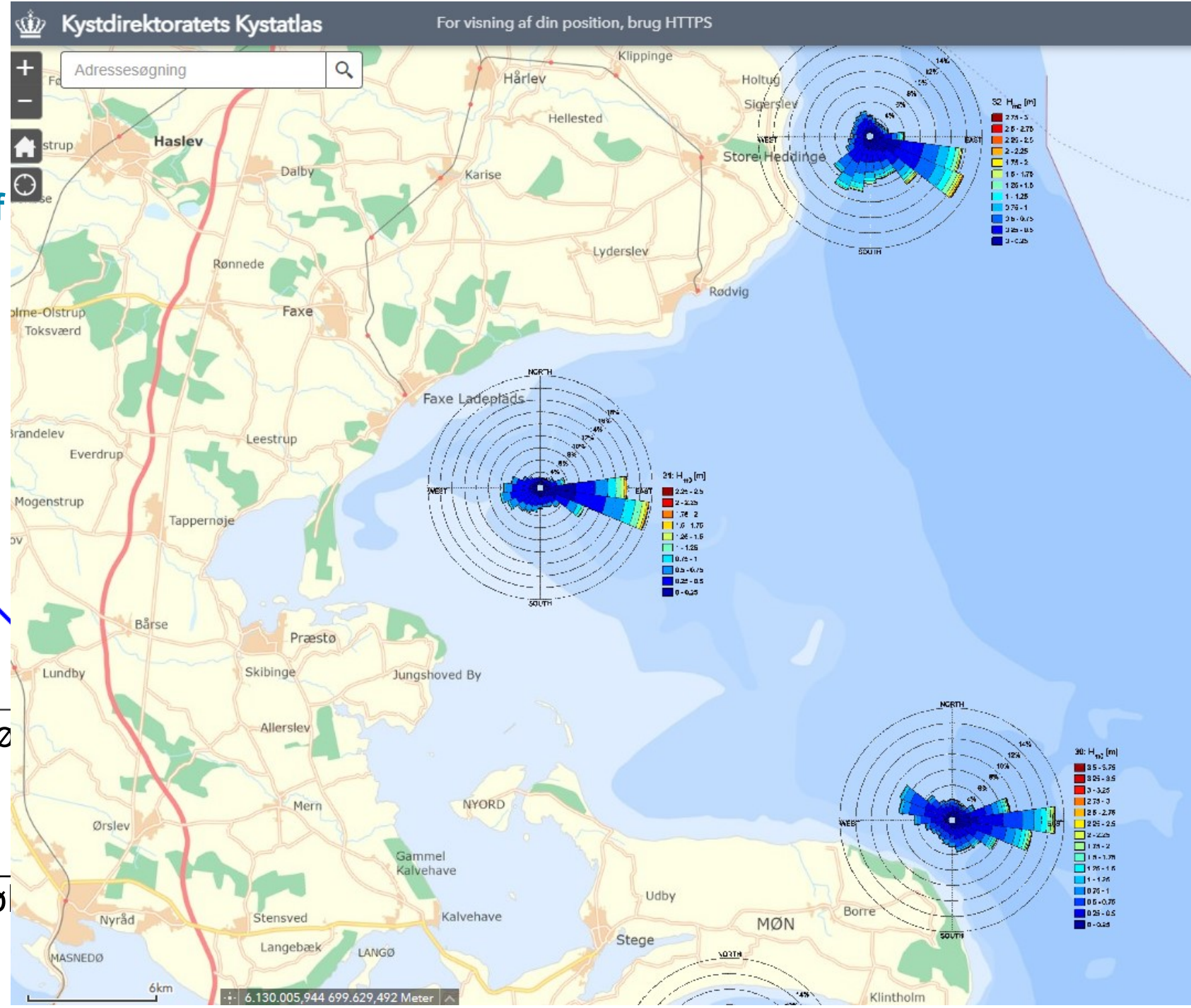
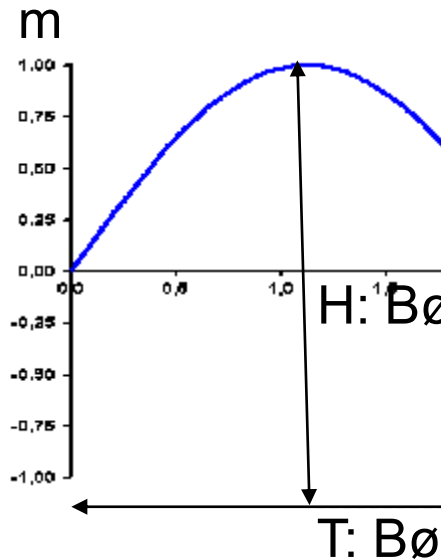

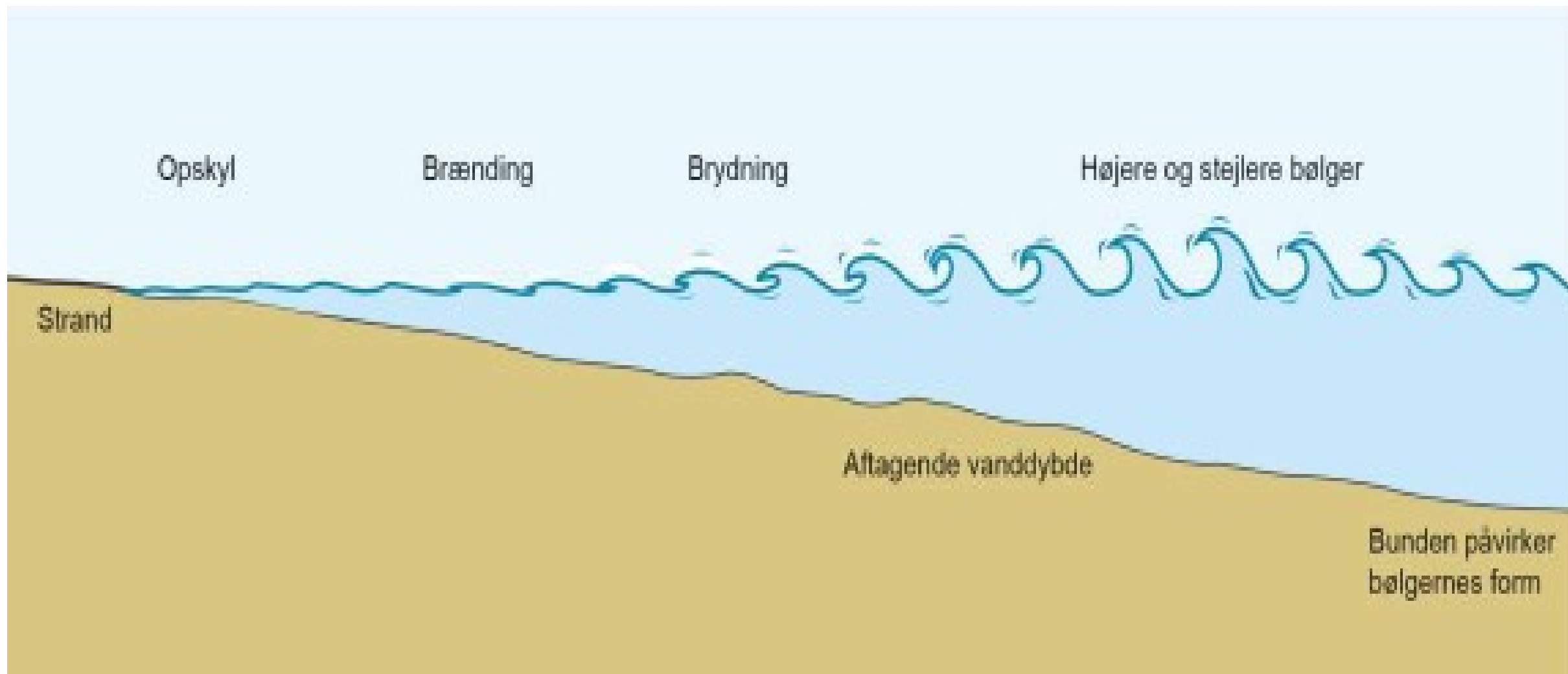
Vindbølger

Vind genererer bølger

- Bølgens størrelse afhænger af
- Vind-hastighed, -retning og varighed.
  - De frie stræk.
  - Vanddybden.

Bølgebrydning

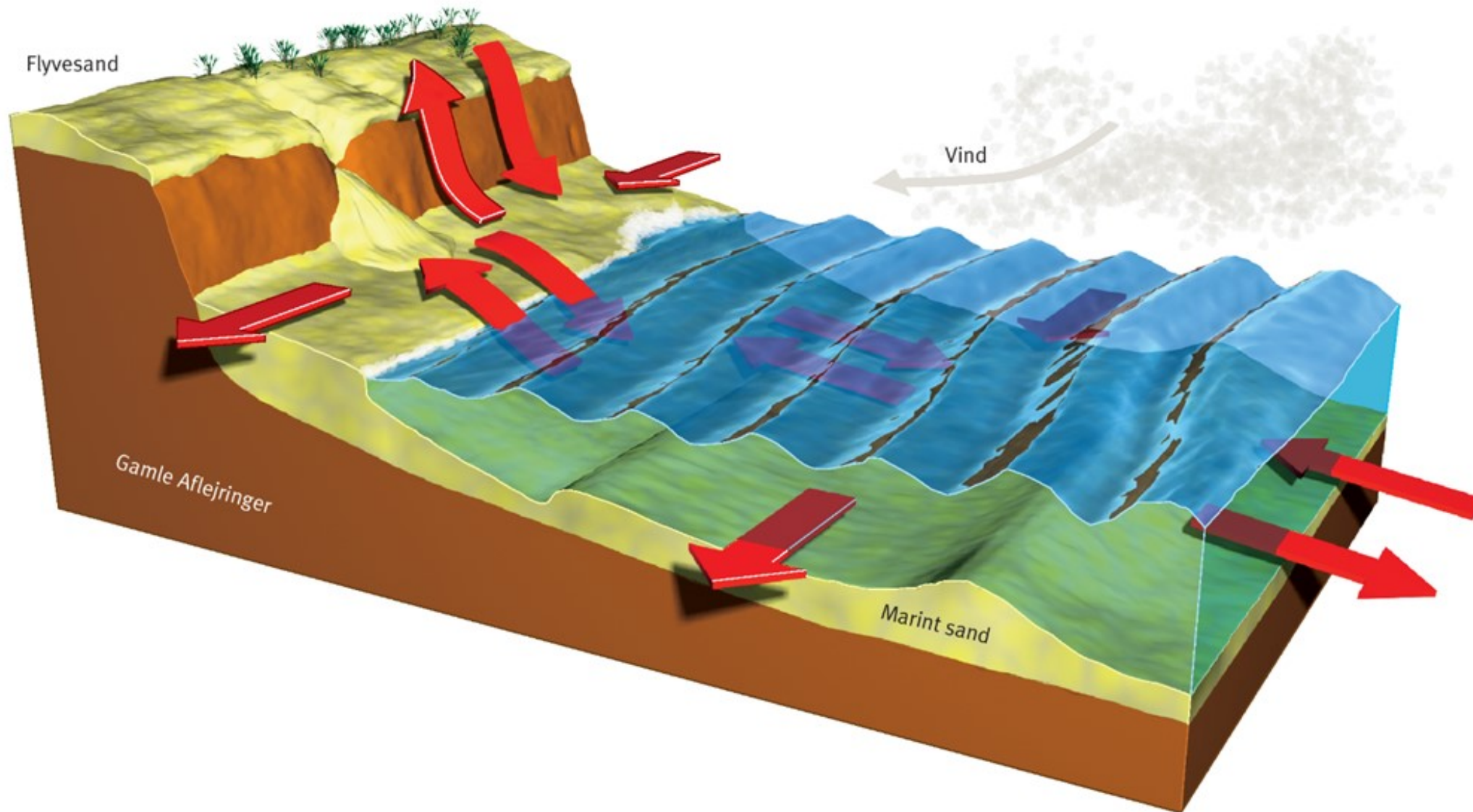

Akut og kronisk erosion

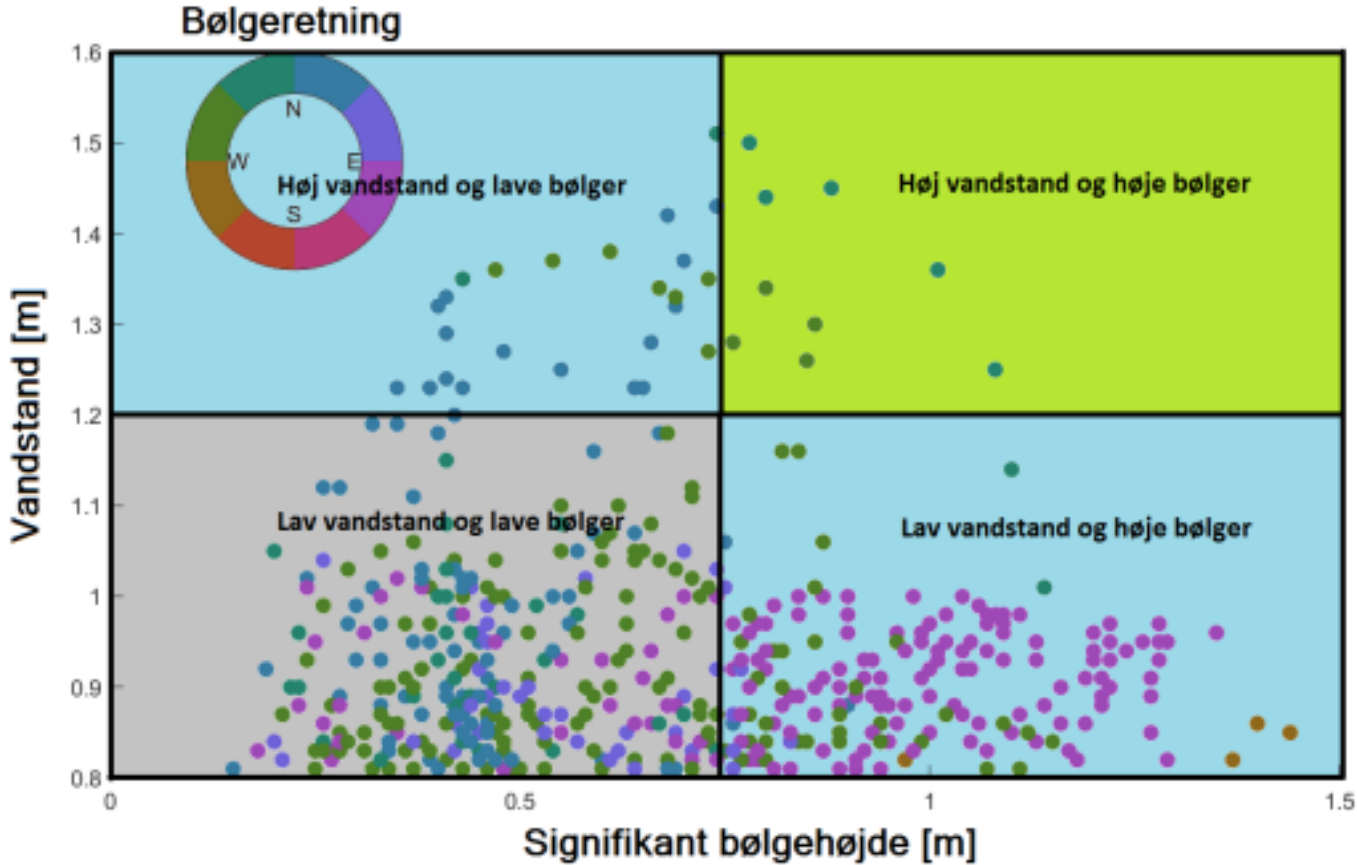
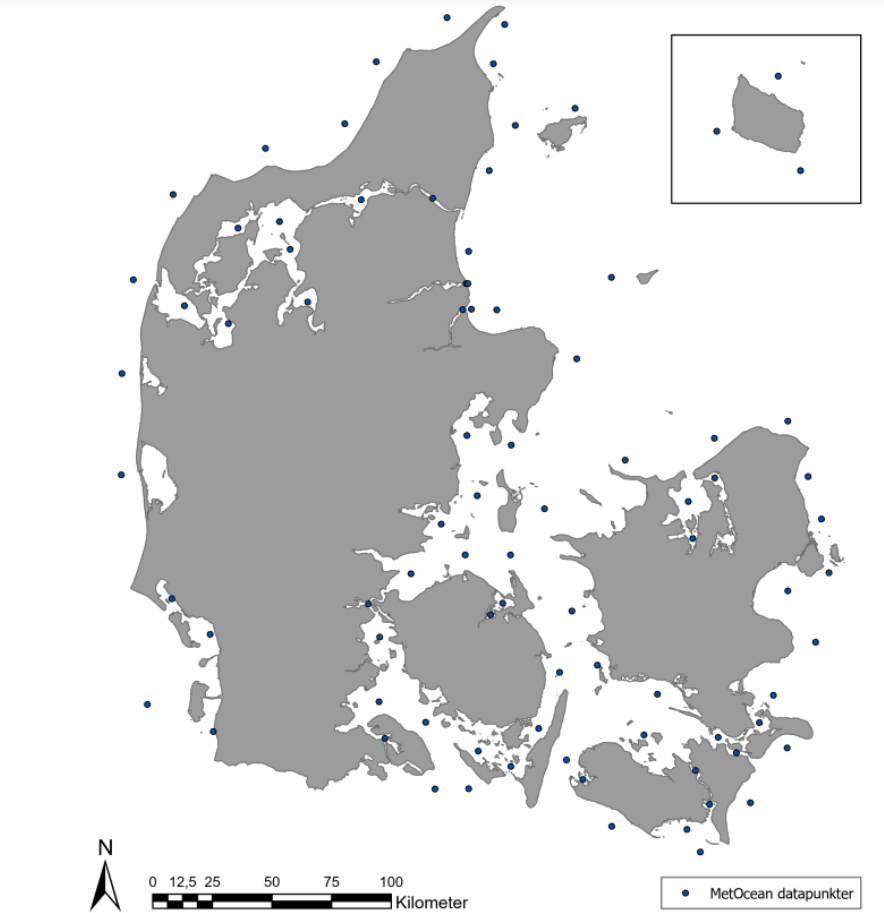

Langsgående og tværgående sedimenttransport

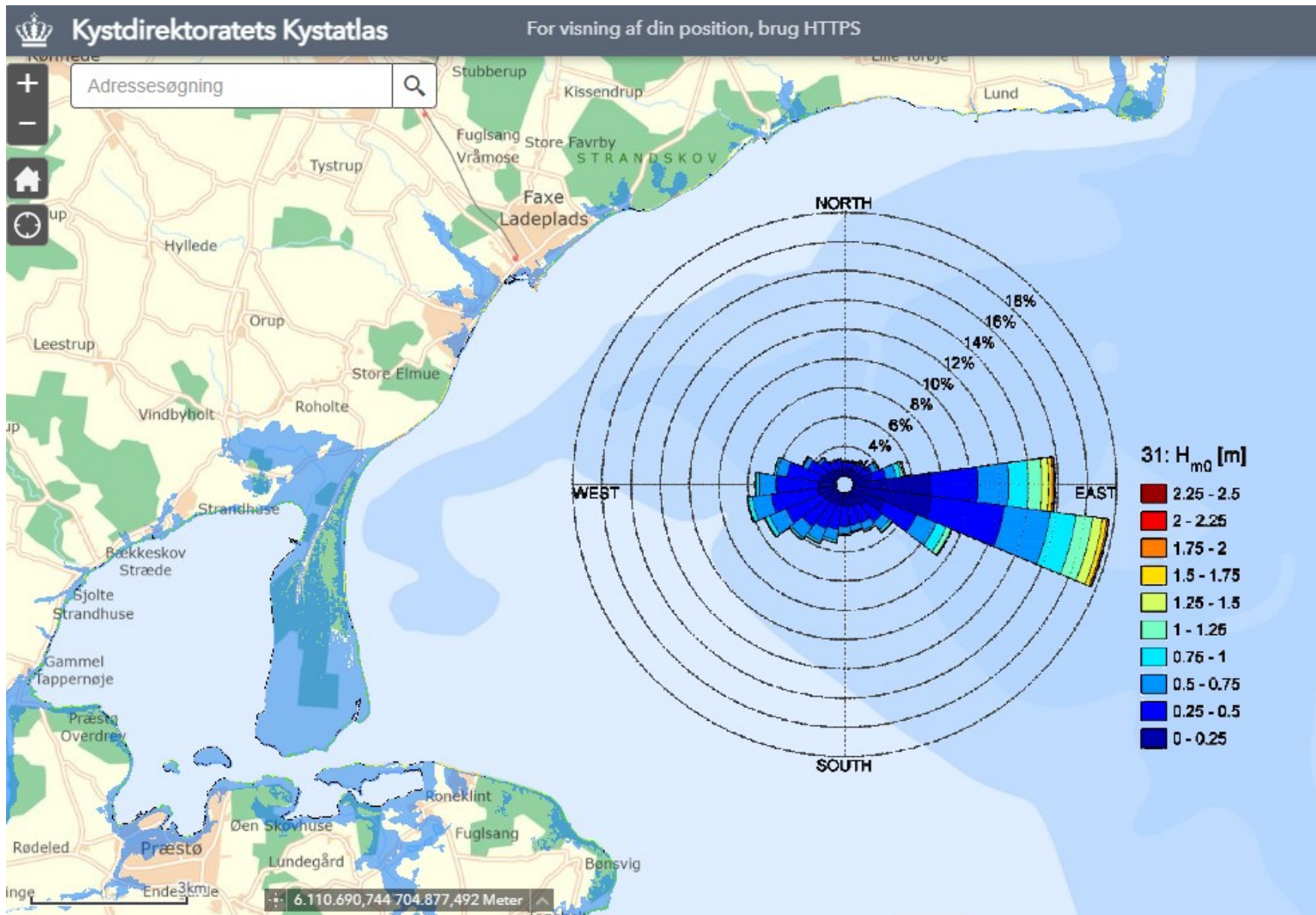

Er der høje bølger sammen med høje vandstande?

Fare af erosion og oversvømmelse, bølger og vandstand

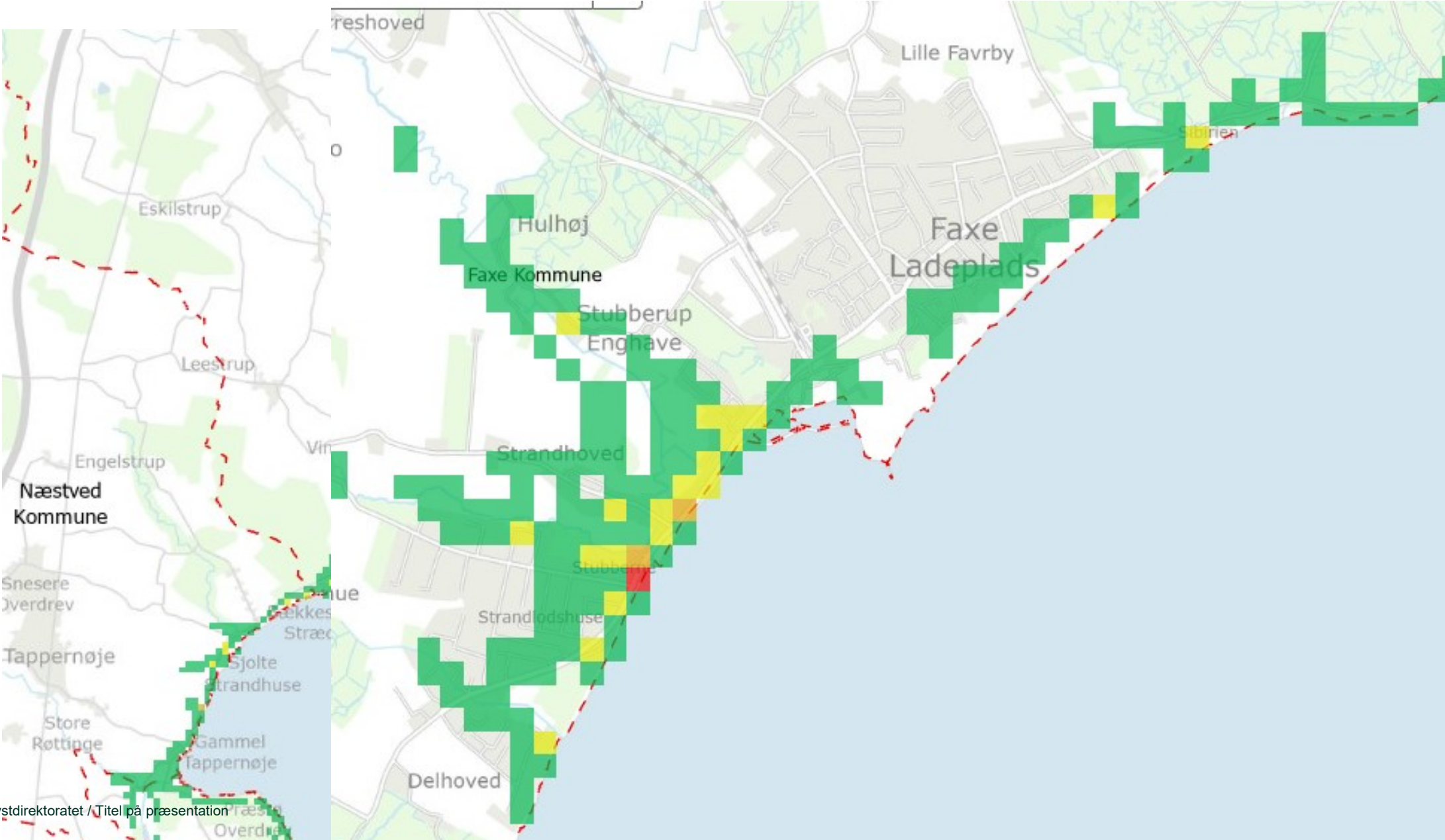

Stormen 20-21 oktober 2023

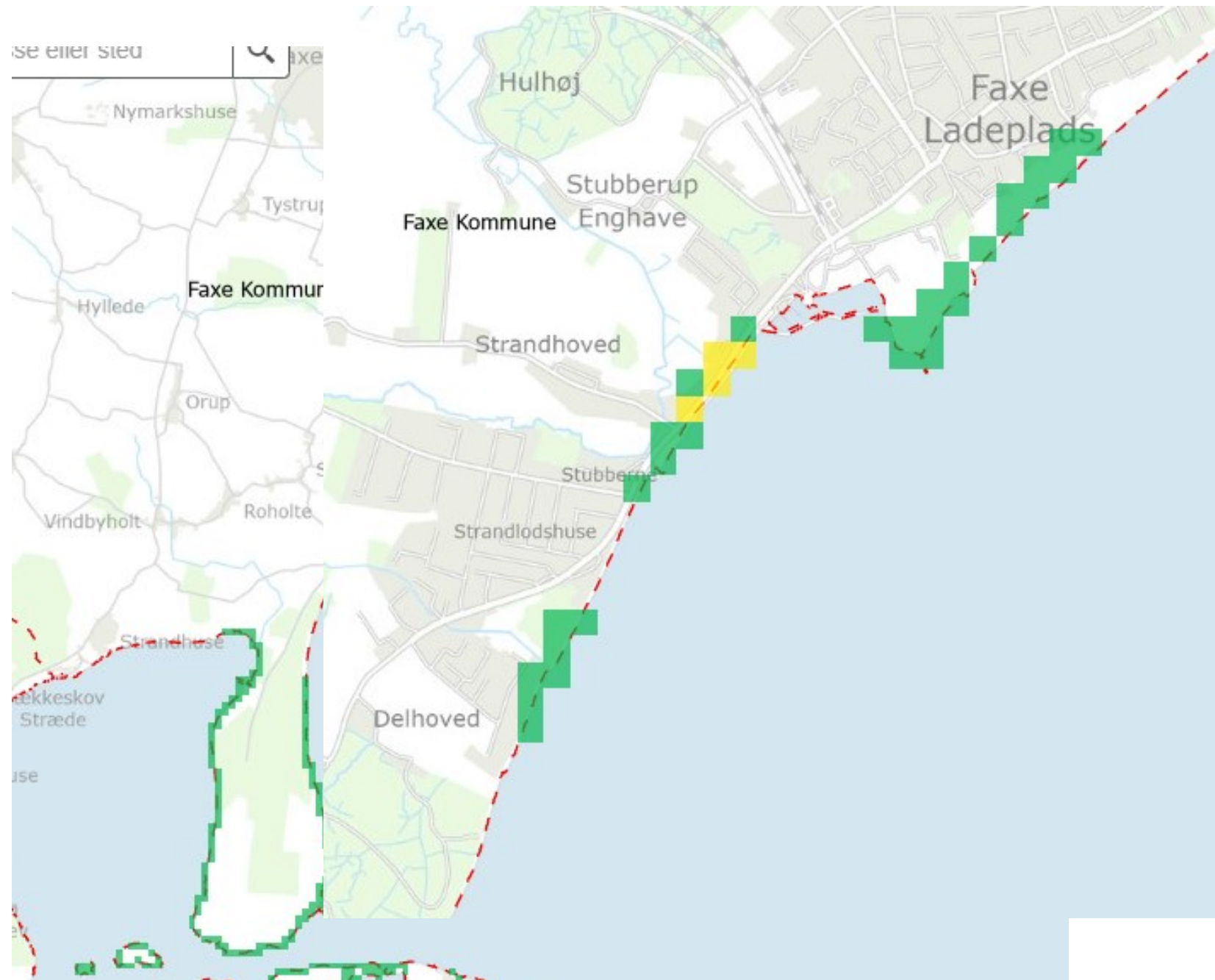

Oversvømmelsesrisiko 2020

Erosionsrisiko 2020

Kystbeskyttelse, the basics

- ✓ Husk at definere målsætninger som kystbeskyttelsen skal levere på en kyststrækning i løbet af levetiden.
- ✓ På erosionskyster skal der tilføres mindst lige så meget mobilt sediment som sedimentunderskuddet i det aktive kystprofil.
- ✓ I oversvømmelsestruede områder skal et volumen af sediment i tilstrækkelig højde og volumen placeres mellem to højere områder.

Aktiv og passiv kystbeskyttelse

Aktiv kystbeskyttelse (naturbaseret) benytter naturens dynamik til at reducere risikoen for erosion/oversvømmelse

Aktiv kystbeskyttelse er dynamisk og vil forandre sig over tid

Aktiv kystbeskyttelse kræver vedligeholdelse

Passiv kystbeskyttelse benytter statiske ikke dynamiske elementer til at reducere risikoen for erosion/oversvømmelse

Passiv kystbeskyttelse kræver vedligeholdelse

Solrød strand

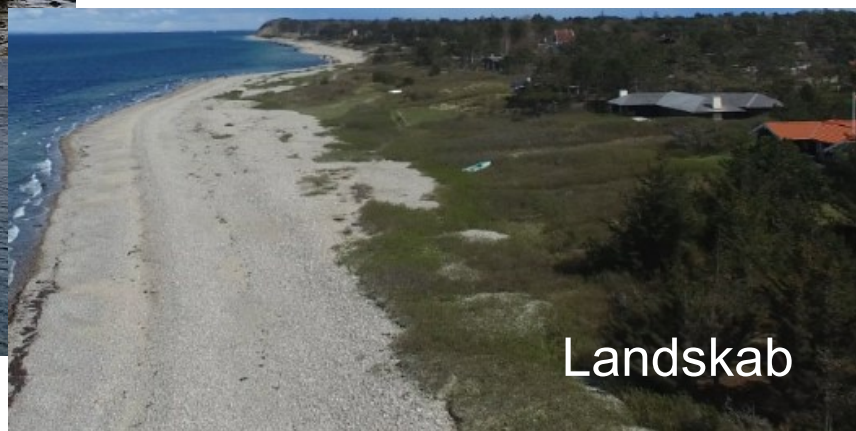

Kelstrup strand

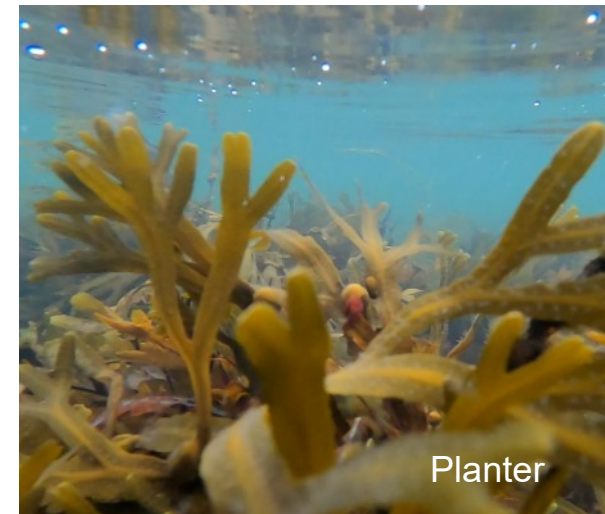
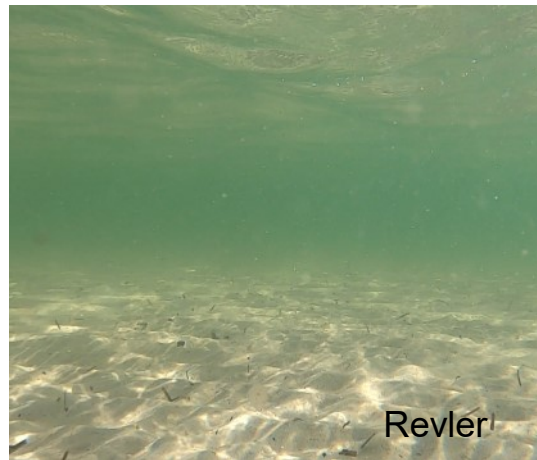

Aktiv kystbeskyttelse

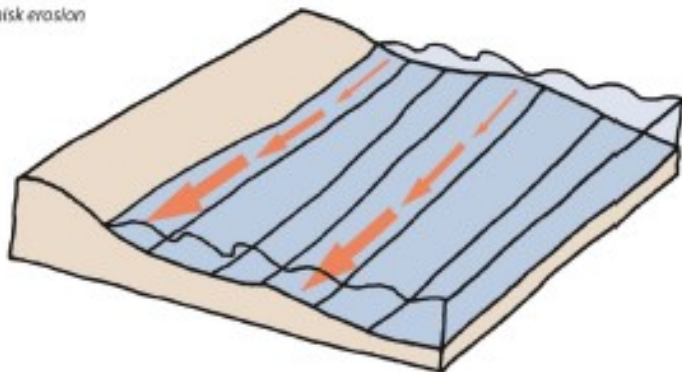

Naturbaseret kystbeskyttelse

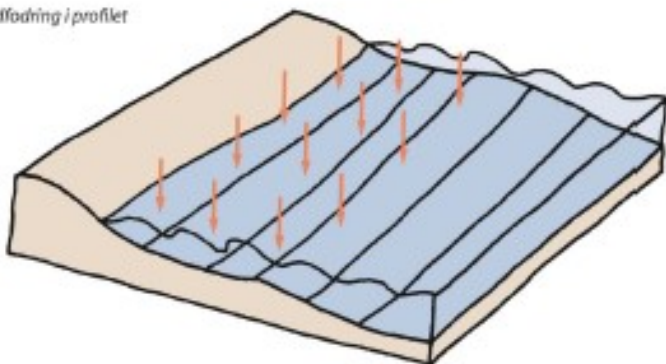

Sandfodring

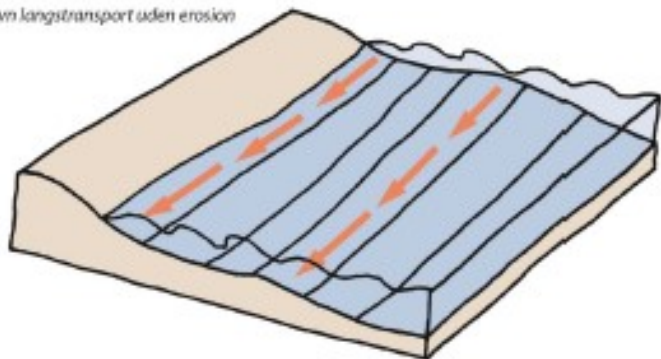
Kronisk erosion

Sandfodring i profillet

Jævn langstransport uden erosion

Sandfodringer virker ved at tilføre den mængde sand der over en given strækning forsvinder pga. erosion.

Sandfodring lader naturens kræfter fordele det tilførte sand.

Sandfodring bør kun anvendes på sandkyster

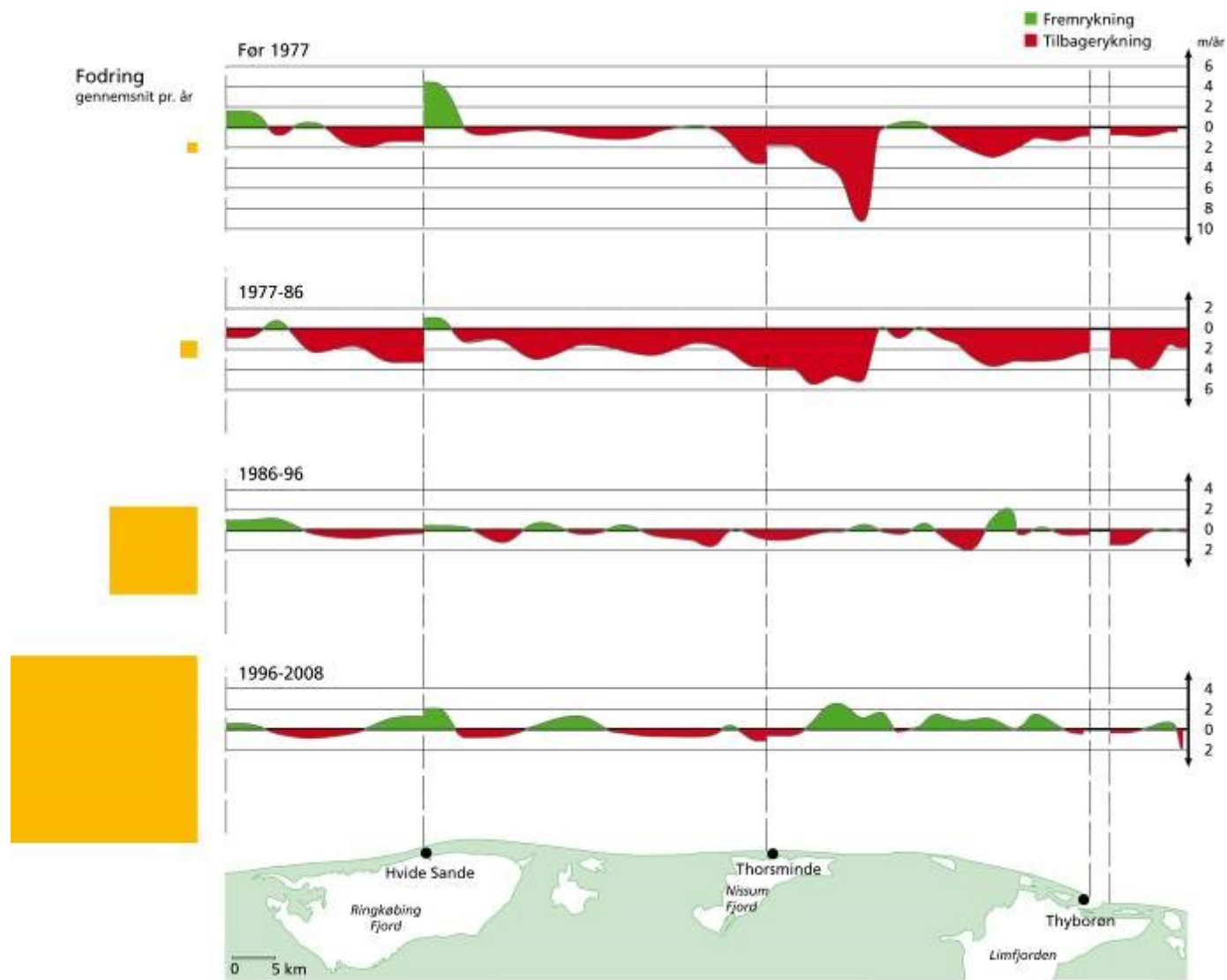
Foto: Poul Jensen

Foto: Hjørring kommune

Sandfodring kan stoppe kysttilbagerykning eller flytte kystprofilen søværts

Ralfodring

Ralfodring bruges mod akut erosion Kun lille læsideerosion

Ralfodring kan benyttes ved kyster, der i forvejen er karakteriseret ved at have ralstrande

Ralstrande kan i tilfælde af lavtliggende baglande forhøjes og dermed virke som kombineret erosions- og oversvømmelsesbeskyttelse

Lerfodring

Ved lerfodring placeres leret som en buffer for erosionen på kystskrænten eller bruges til at reparere

Lerfodring er meget sjældent anvendt

Strandvold

En strandvold kan anvendes til at bryde bølgerne eller til at reducere oversvømmelsen.

Strandvolden bør opbygges af de lokalt naturligt forekommende materialer.

Metoden er sjældent brugt i Danmark

Landskab

Et landskab opbygges af forskellige lokalt forekommende materialer

Der kan således beskyttes mod erosion og/eller oversvømmelse.

Anvendes bl.a. en del, bevidst eller ubevidst ved ny udstykning

Klitforstærkning

Klitforstærkning anvendes til at skabe ekstra sikkerhed mod oversvømmelse og/eller erosion ved at tilføre fint sand til den eksisterende klit

Naturen kan selv anvendes til at skabe naturlige former

Vegetation

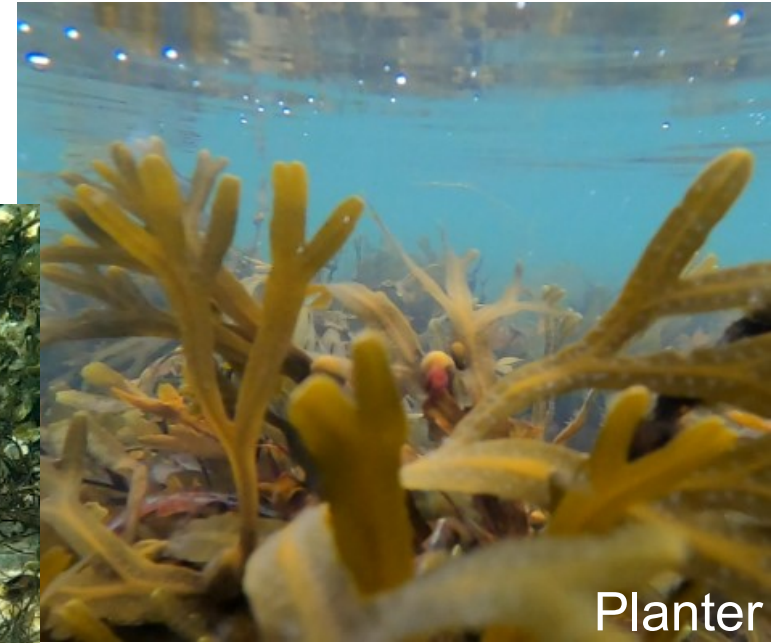
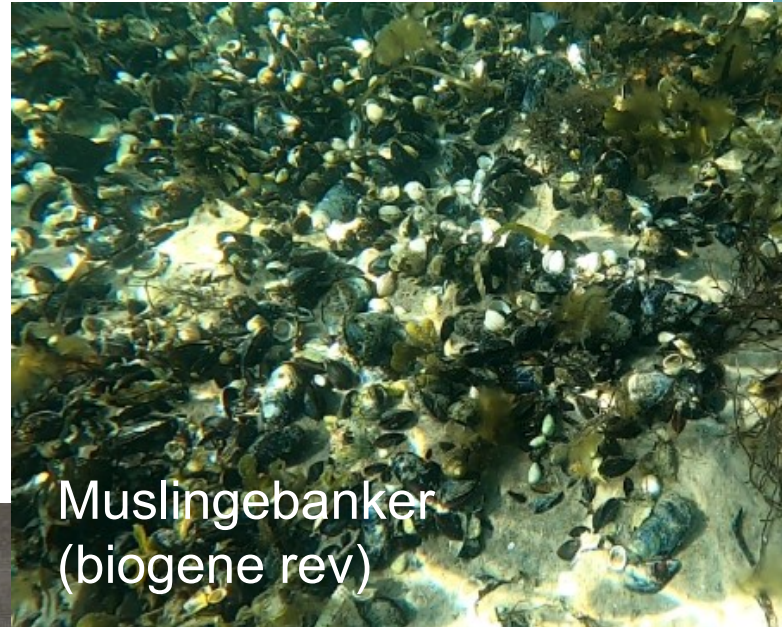
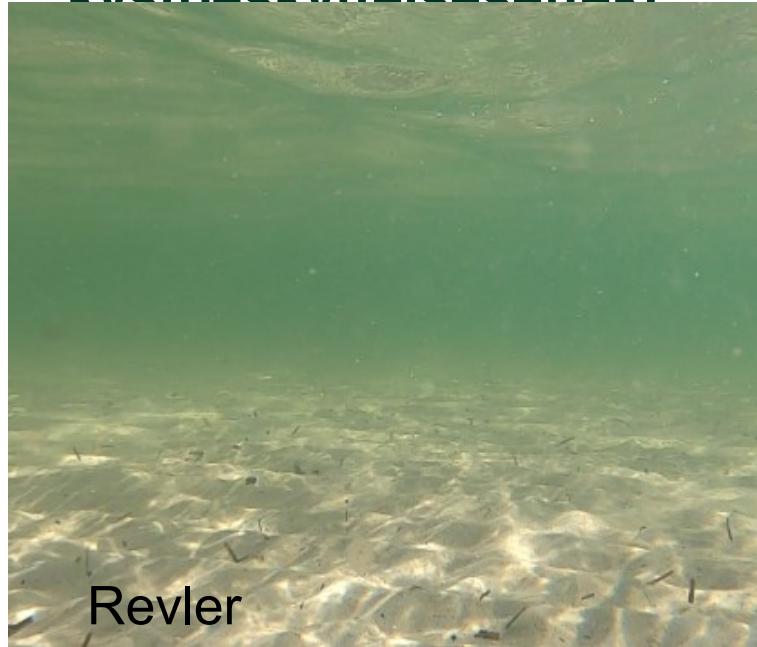
Vegetation anvendes til at sikre modstandsdygtighed overfor vandstrømninger

Kan også anvendes til at dæmpe vindtransport af sediment

Aktiv kystbeskyttelse med reduceret kystbeskyttelseseffekt

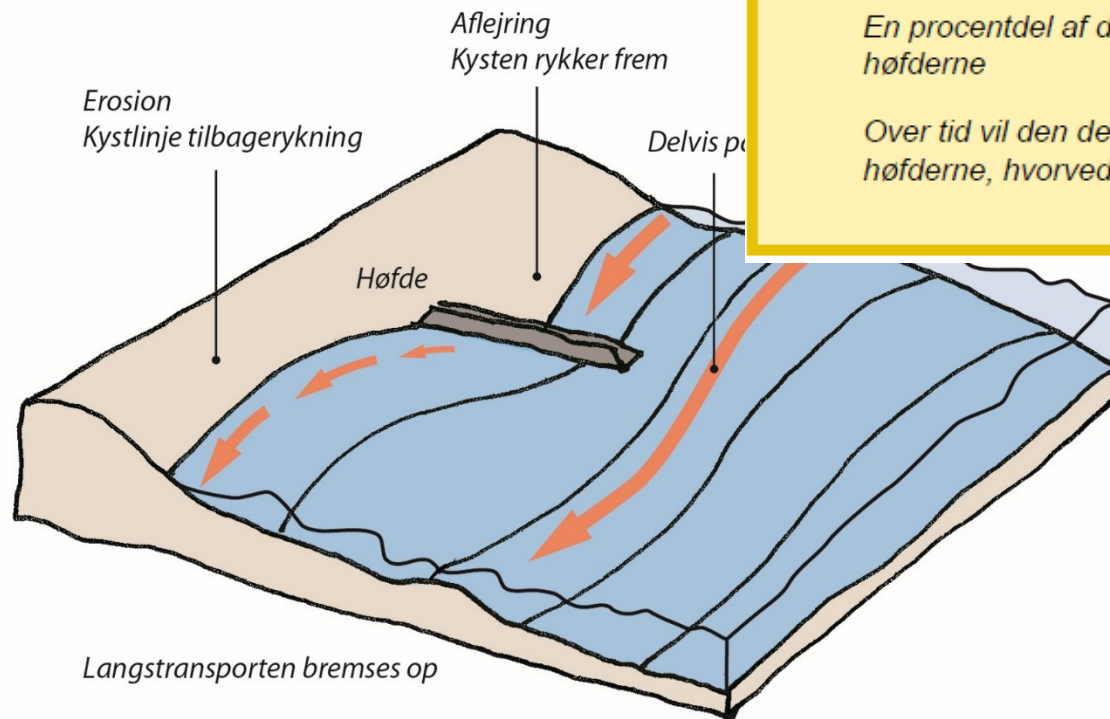

Passiv kystbeskyttelse

Høfder

Høfder er konstruktioner mest bestående af store sten

Høfder er konstruktioner, der bygges vinkelret på kysten

Høfder blokerer langtransporten ud til den dybde, hvor høfden ender, hvorfor det sand der ellers ville have passeret akkumuleres opstrøms (på luvside).

Høfder skaber nedstrøms (læside-) erosion svarende til det sand, der er blevet holdt tilbage

En procentdel af den langsgående transport vil i mange tilfælde passere forbi høfderne

Over tid vil den del af den totale erosion, der ikke er bremset nå ind mellem høfderne, hvorved kystprofilen begynder at rykke tilbage

Høfder læsideerosion

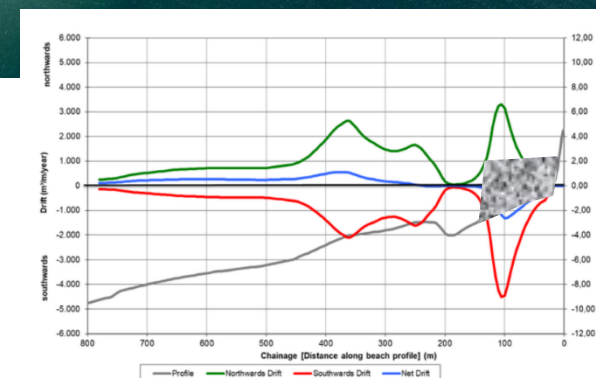
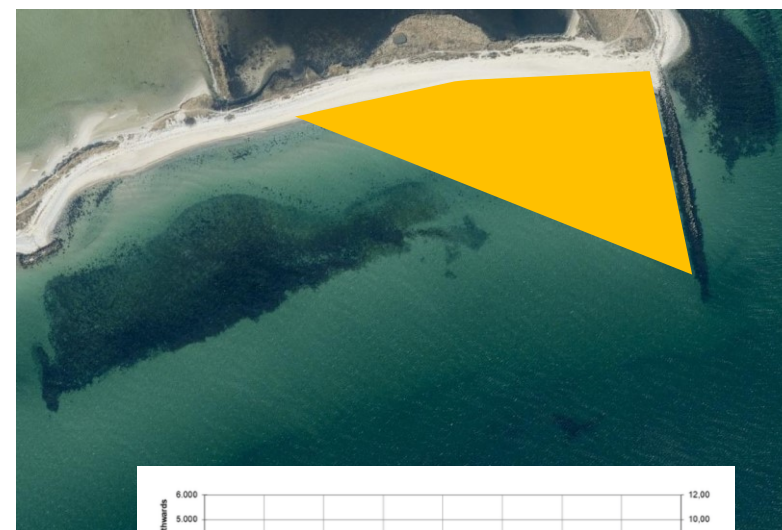
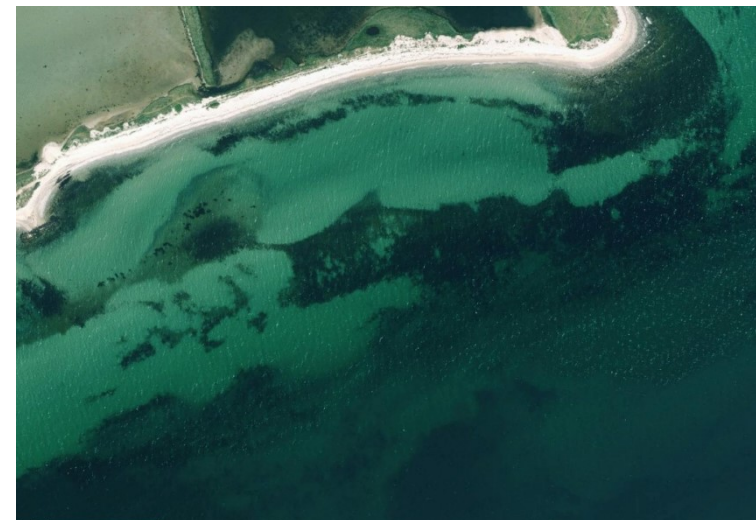

Høfder, kompensations fodring

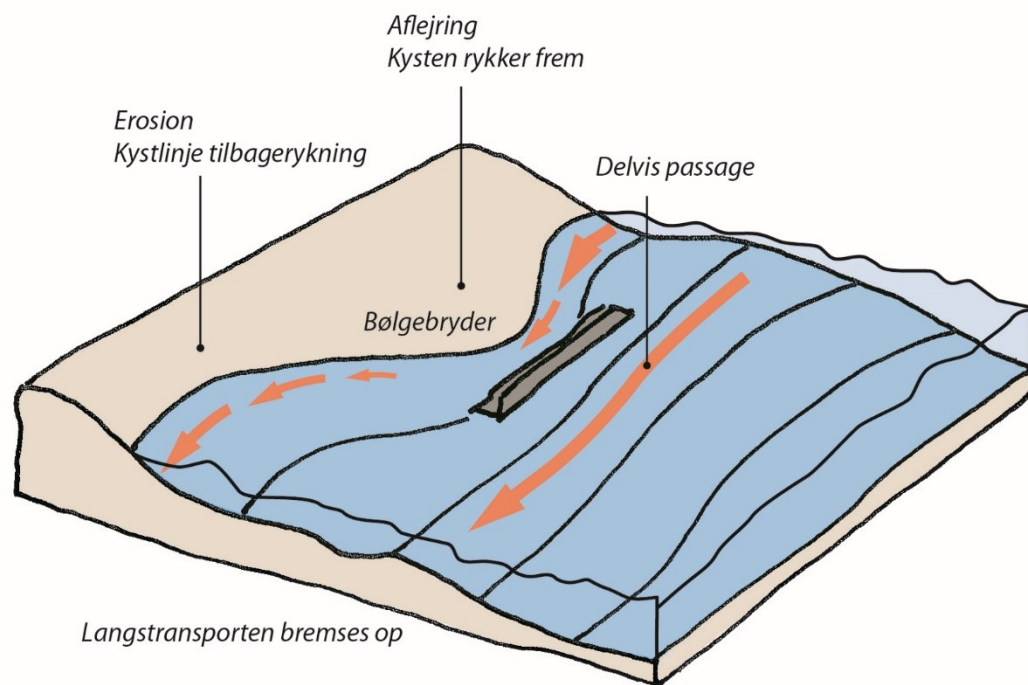
Mængden, der bør kompensationsfodres med, er den mængde af den langsgående sedimenttransport, som høfden er designet til at stoppe i levetiden

Derudover bør der kompenseres for den naturlige erosion på begge sider af høfden

Bølgebrydere

Bølgebrydere er konstruktioner mest bestående af store sten

Bølgebrydere er konstruktioner der bygges parallelt med kysten

Bølgerne skygges væk bag bølgebryderen

Langstransporten dæmpes/stoppes helt ud til den dybde, hvor bølgebryderen befinder sig

Sandet der ville have passeret akkumuleres bag bølgebryderen.

En del af den langsgående transport vil i mange tilfælde kunne passere udenfor bølgebryderen

Bølgebrydere skaber nedstrøms erosion svarende til det sand, der er blevet holdt tilbage

Læsideerosion

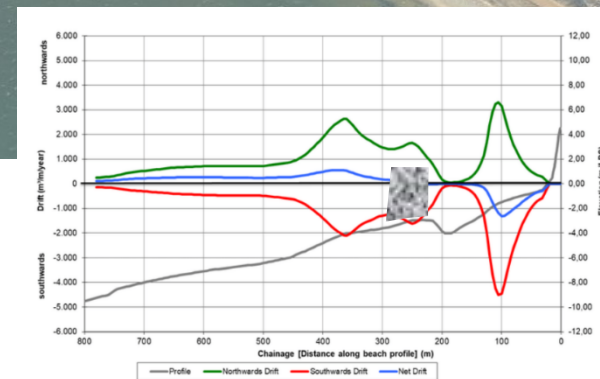
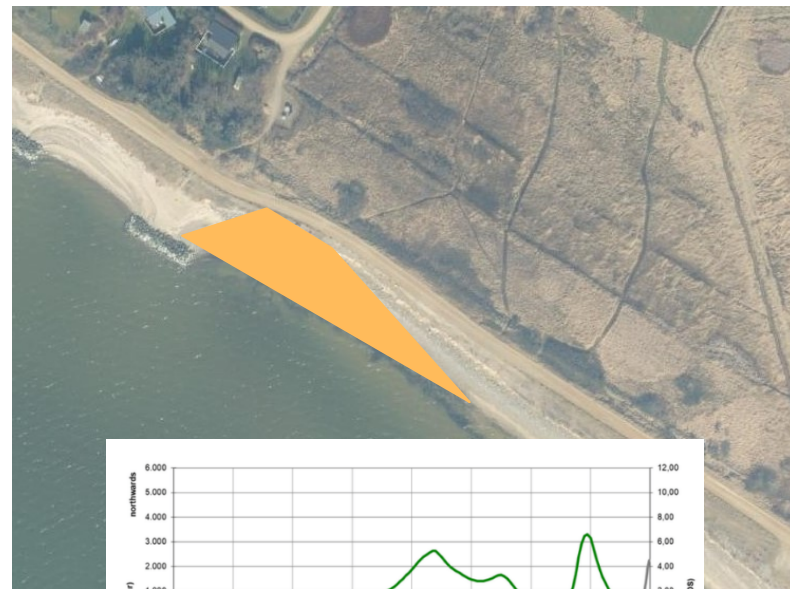

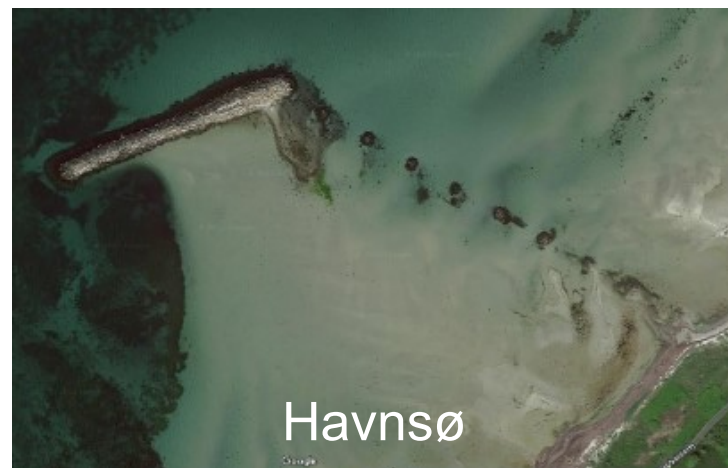
Bølgebrydere, kompensationsfodring

Mængden, der bør kompensationsfodres med, er den mængde af den langsgående sedimenttransport, som bølgebryderen er designet til at stoppe i levetiden

Derudover bør der kompenseres for den naturlige erosion på begge sider af bølgebryderen

Stenrev som kystbeskyttelse

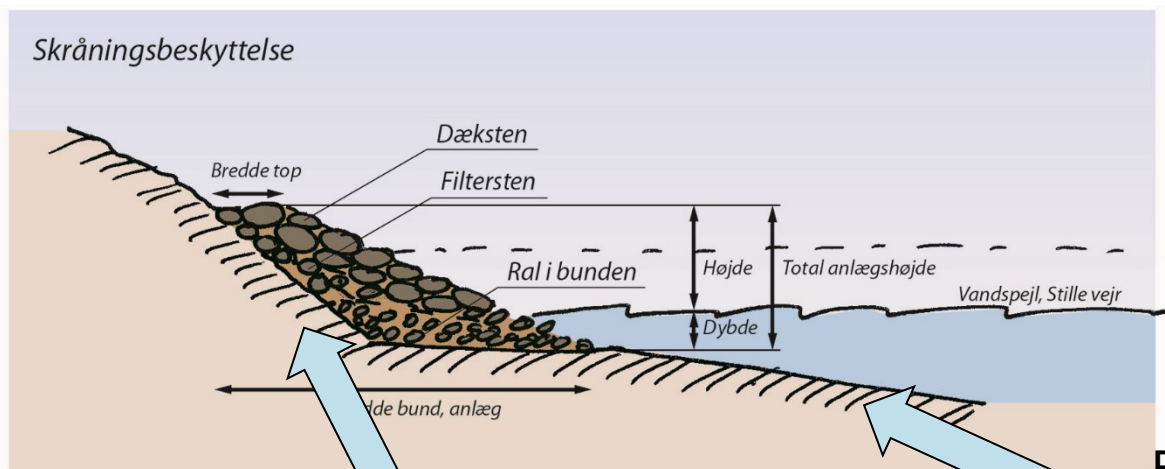
Skråningsbeskyttelse

Skråningsbeskyttelse virker lokalt og mest mod akut erosion

Uden kompensation for kronisk erosion i profilet vil skråningsbeskyttelsen på sigt blive undermineret og skride ud i profilet

Skråningsbeskyttelse vil lokalt virke delvist mod kronisk erosion

Lokal læside erosion vil forekomme

Sandtilførsel stoppes,
giver læsideerosion

Erosion fortsætter foran
skråningsbeskyttelsen

Skråningsbeskyttelse, kompensationsfodring

Mængden, der bør kompensations fodres med, er den mængde af den langsgående sedimenttransport, som skråningsbeskyttelsen er designet til at stoppe i levetiden

Derudover bør der kompenseres for den naturlige erosion på strækningen

KUSTUTVECKLING LÖDERUPS STRANDBAD

1974

1982

1984

2000

Kystbeskyttelse mod akut erosion

Type af erosion	Situation	Erosionsstatus	Anvendelse	Nuværende beskyttelse	Risiko kategori	Type af tiltag
Akut	Reversibel (temporær)	Akut tilbagevinding mindre end bufferbredden	Land	Ikke beskyttet	Sårbar for erosion men ikke kritisk for faciliteter	Sandfodring eller aktivt kystdræn for at vedligeholde bred strand, indføre statisk setback -linie
			By	Beskyttet eller ikke		
	Ikke reversibel (permanent)	Akut tilbagevinding større end bufferbredden	Land	Ikke beskyttet	Ikke kritisk pt.	Indføre statisk setback-linie
			By	Ikke beskyttet	Kritisk overfor skade på permanente faciliteter	Sandfodring, passiv skråningsbeskyttelse (begravet) eller kombineret beskyttelse
				Beskyttet og eksponeret	Kritisk fordi stranden forsvinder	Sandfodring kan overvejes for at reetablere sandstranden, men ingen tiltag nødvendig for at beskytte faciliteter
				Begravet beskyttelse	Kritisk for tab af strand	Sandfodring kan overvejes

Kystbeskyttelse mod kronisk erosion

Kronisk	Umiddelbar erosion	Ikke kritisk indenfor 2 år	Land	Ikke beskyttet	Sårbar for erosion men ikke kritisk for faciliteter	Ingen
			By	Beskyt eller ej		
		Kritisk indenfor 2 år	Land	Ikke beskyttet	Ikke kritisk pt.	Indføre statisk setback-linie
			By	Ikke beskyttet	Kritisk overfor skade på permanente faciliteter	Sandfodring, Katastrofe beskyttelse (midlertidig) eller skråningsbeskyttelse
				Beskyttet og eksponeret	Kritisk fordi stranden forsvinder	Sandfodring kan overvejes for at retablere sandstranden, men ingen tiltag nødvendig for at beskytte faciliteter
				Begravet beskyttelse	Kritisk for tab af strand	Sandfodring kan overvejes
	Langtids erosion	Ikke kritisk indenfor 20 år	Land	Ikke beskyttet	Sårbar for erosion men ikke kritisk for faciliteter	Indføre statisk setback-linie
			By	Beskyt eller ej		
		Kritisk indenfor 20 år	Land	Ikke beskyttet	Ikke kritisk	Indføre statisk setback-linie
			By	Ikke beskyttet	Kritisk overfor skade på permanente faciliteter	Kyststabilisering er nødvendig
				Beskyttet og eksponeret	Kritisk fordi stranden forsvinder	Strand-retablering nødvendig
				Begravet beskyttelse	Kritisk for tab af strand	Strand-retablering nødvendig

Høfder

Høfder er konstruktioner mest bestående af store sten

Høfder er konstruktioner, der bygges vinkelret på kysten

Høfder **ned sætter** erosionen i konstruktionens levetiden

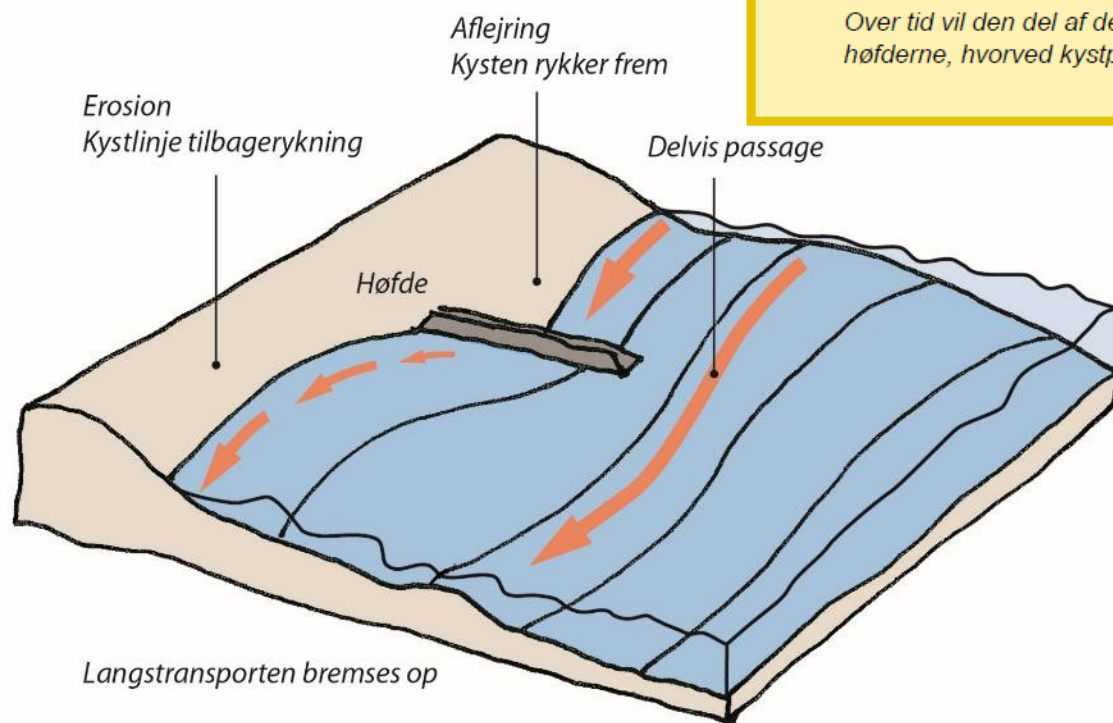
Høfden forhindrer ikke erosion 100%

Høfder blokerer langtransporten ud til den dybde, hvor høfden ender, hvorfor det sand der ellers ville have passeret akkumuleres opstrøms (på luvside).

Høfder skaber nedstrøms (læside-) erosion svarende til det sand, der er blevet holdt tilbage

En procentdel af den langsgående transport vil i mange tilfælde passere forbi høfderne

Over tid vil den del af den totale erosion, der ikke er bremset nå ind mellem høfderne, hvorved kystprofillet begynder at rykke tilbage

Ralfodring

Ralfodring bruges mod akut erosion Kun lille læsideerosion

Ralfodring kan benyttes ved kyster, der i forvejen er karakteriseret ved at have râlstrande

Râlstrande kan i tilfælde af lavtliggende baglande forhøjes og dermed virke som kombineret erosions- og oversvømmelsesbeskyttelse

Klitforstærkning

Agger

Oversvømmelsesbeskyttelse

Andre oversvømmelseskilder

- Udløb
- Regn
- Overtopping
- Grundvand

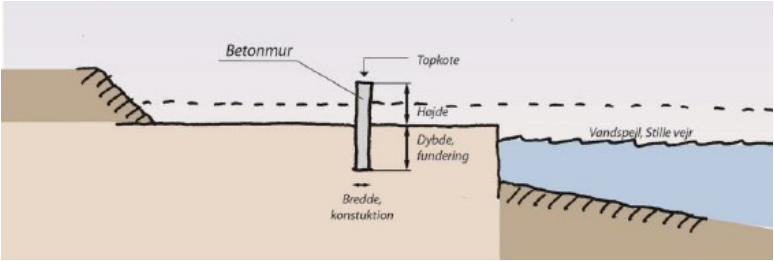
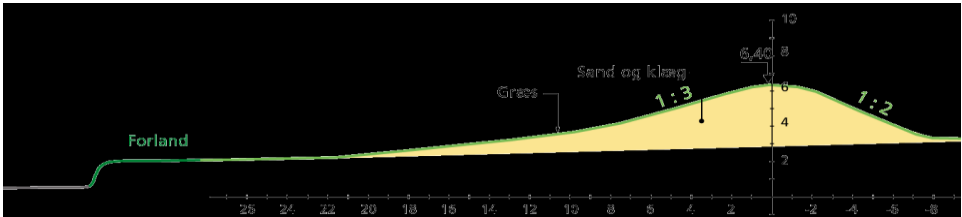
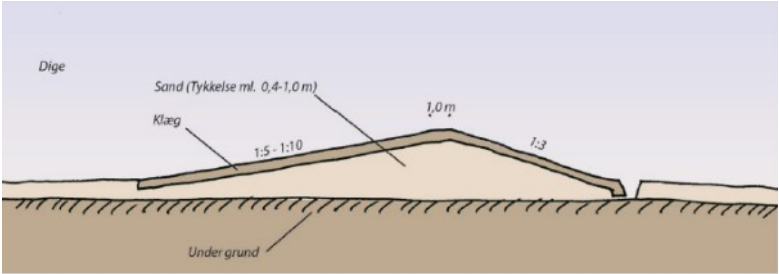

Sokkelkote

Permanent oversvømmelsesbeskyttelse

Dæmninger, barrierer

Integration med huse

Mobil beskyttelse

